

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

Smihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90

slovenia
hungary
croatia

Organ upravljanja Sosedskega programa
Slovenija – Madžarska – Hrvaška 2004-2006 je
Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno
samoupravo in regionalno politiko

TRAVNIŠKI SADOVNJAKI v poletnih mesecih

Ena izmed značilnosti kmečkih oziroma travniških sadovnjakov je starostni sestav. Na obhišnih vrtovih in v strnjjenih nasadih najdemo sadno drevje v vseh življenjskih obdobjih: v mladostni, začetni in polni rodnosti, v obdobju padajoče rodnosti in v starostnem odmiranju. Katerih prevladuje več, je odvisno tudi od navezanosti kmeta na sadno drevje, od spoštovanja in prizadevanja prednikov ter od osebne težnje po hranitvi starega. Ker je v omenjenih sadovnjakih tudi do 70% ostarelih dreves v propadanju, je pomembno, da jih **obnavljamo**.

V okviru aktivnosti projekta Sosedskega programa Slovenija – Madžarska – Hrvaška 2004–2006 pobude skupnosti INTERREG III/A z naslovom »Visokodebelni travniški sadovnjaki kot element ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetske vrednosti krajine«, katerega prijavitelj je KGZS - Zavod NM in ga sofinancira EU, smo izvedli **sajenje sadik visokodebelnih sadnih dreves (VSD) pred osnovnimi šolami** s ciljem vzpodbuditi tradicijo sajenja avtohtonih in tradicionalnih VSD na šolska dvorišča ter osvestiti mladino o kmetijskem in naravovarstvenem pomenu travniških sadovnjakov.

Imate v svojem sadovnjaku **mlade sadike sadnih dreves**? Sedaj je pravi čas za oblikovanje njihove krošnje. Če je število poganjkov preveliko, jih **pinciramo** oziroma odstranimo. Odstranimo tudi pavoditeljico in veje, ki rastejo prenizko. Ko imamo na mladih drevesih že dobro razvite ogrodne veje, jih usmerjamo z upogibanjem. Pri mladih drevesih smo pozorni tudi na **listne uši**, ki se rade v kolonijah nasele na vršičke in mlajše liste, kjer sesajo listne sokove. Napadeni poganjki zastanejo v rasti, listi pa se značilno zavijajo. Preprečiti moramo še okužbe **škrlupa**, ki povzroča rjave pege različne velikosti, še posebej takrat, kadar je dosti padavin v aprilu, maju in juniju. Mlada drevesa tudi **okopljemo** in **travo pomulčimo**. V prihajajočih sušnih dneh ne pozabimo na **zalivanje**, predvsem če smo sadiko sadili pozno spomladi.

Kako in kaj pa z **drevesi v rodnosti**? Radi opazujemo sadovnjak v polnem cvetenju, potem pa skoraj pozabimo nanj vse do jeseni, ko nabiramo sočne plodove. Vendar, če hočemo, da bodo ti plodovi zares taki, kot jih opisujejo lastnosti posameznih sort: sočni, lepo obarvani, sladki in debeli, ne smemo pozabiti tudi na **letna dela**. Prevelik nastavek lahko **redčimo** z odstranjevanjem nepotrebnih poganjkov, ki senčijo ali pa so preveč povešeni. Tako bomo dosegli boljšo rast in dozorevanje plodov, ki ostanejo na drevesu. V maju in juniju gnezdi večina ptic, zato pazimo, da ne vdramo v skrivališča za gnezda in posameznih dreves ali dele krošnje ne obrežemo. **Gnojimo** predvsem z dušičnimi gnojili in tako pri dobro obloženih drevesih zmanjšamo možnost izmenične rodnosti.

Odnos do dreves v prvih poletnih mesecih na prvi pogled ni nič posebnega, je pa pomemben. Koliko drevesom dajemo, toliko nam le-ta tudi vračajo.

Tatjana Kmetič Škof, KGZS – Zavod NM

Partnerji v projektu so: KGZS – Zavod Novo mesto, Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Kozjanski park, Zavod RS za varstvo narave, Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje in Hrvatski zavod za poljuprivednu savjetodavnu službu.

Funkcionalni vodja projekta: mag. Zdenka Kramar, zdenka.kramar@gov.si, tel. + 386-7373-05-70.